

27.11x14.51	1	עמוד 15	ידיעות אחרונות - 7 לילות	28/01/2022	80411096-9
מאגנט - הוצאת ספרי - 25910					

מעשה בחתול

'למה לחתול יש מגפיים' מזכיר כמה מהנה לא רק לקרוא ספרות אלא גם לחשוב על ספרות

למה לחתול יש מגפיים // יגאל שוורץ
מאגנט (170 עמ')

ספרו החדש של יגאל שוורץ הוא שיעור מצוין ומהנה בקריאת ספרות, ובמקרה זה, המעשייה הידועה על החתול במגפיים, כפי שסיפרו אותה שארל פרו והמתרגמת לעברית, מור קדישזון. מעשה בטוחן שמת והוריש טחנת קמח לבנו הבכור, חמור לבנו השני וחתול לבנו הצעיר.

מוטי פוגל

החתול, נעול במגפיים וחמוש בערמומיות, מעניק לבן הצעיר את טירתו של מפלץ אוכל אדם ואף משיא אותו לבת המלך.

בפתיחת הספר שואל שוורץ מדוע מכל מאות האגדות ששמע כילד, דווקא המעשייה הזו נתקפה בראשו והוא משיב, כוח המעשייה נמצא ביראה מ"אובדן העצמי" ובעוצמה המאגית המוענקת למי שמעורר את אותה יראה, ובמקרה זה – החתול. מנקודה זו יוצא שוורץ למסע בעקבות המגפיים, כאזהרה מפני נוכל המבקש לחצות גבולות אסורים או כסימן לאפשרות השינוי. 'למה לחתול יש מגפיים' מזכיר כמה מהנה לא רק לקרוא ספרות אלא גם לחשוב על ספרות, שעיין מעמיק

מצעות המגפיים, החתול עובר מעולם החי לעולם האנושות, מהיותו אובייקט לסובייקט. שוורץ קורא את הסיפור בהקשר ההיסטורי שבו סיפר אותו פרו. זה כוחו של הפירוש שלו, ובמיוחד מסוימת גם חולשתו, כיוון שביציאתו לקראת המאזינים בני זמנו של פרו, אנחנו, הקוראים העכשוויים, נשכחים מאחור. משותפת לכל הפירוש שיש של שוורץ ההנחה שכל קורא מזהה את עצמו בסיפור כבן דמותו שלו. המלך מזדהה עם המלך, אנשי האצולה עם אצילים ומפכנים עם החי. תול. אבל הסיפור מתחיל ומסתיים בשינוי צורה וזהות. החתול נועל מגפיים, המפלץ הופך לאריה, ואז לעכבר. שוורץ מתעלם ממה שאמר בתחילת הספר, כוח המשיכה של הסיפור הוא משחק המסכות, ומשחק זה אינו מוגבל לדמויות המופיעות בסיפור אלא נוגע גם למאזינים.

האצילים אינם מטומטמים. הם מבינים היטב שפרו מצדד בחתול. אבל האדם הוא יצור מורפלא ואין גבול ליכולת הרמייה העצמית שלו. לפעמים, ההתענגות על ספרות תלויה בעיוורון, בהימנעותנו מלראות באיזה צד אנחנו נמצאים. אנחנו מזדהים עם הגיבור, גם כאשר כל מי שמביט בנו מבחוץ יאמר שאנחנו רומים דווקא לנבל. איננו מפלצות אוכלות אדם, אומרים האצילים לעצמם, אבל גם אם כן, מי יעז לעמוד

לא מציפורניו המכוסות במגפיים של החתול צריך להיזהר, אלא מפיו, והנה נלכדו המאזינים בפיו של הסופר

הם שוכחים שהסיפור לוכד את המאזינים, עושה אותם קטנים קטנים כמו עכברים. לא מציפורניו המכוסות במגפיים של החתול צריך להיזהר, אלא מפיו, והנה נלכדו בפיו של הסופר. לרגע הם חשים את האימה המענגת.

אבל הביטו, אף זה רק למראית עין. זו אימה שבסיפור, כמו נסיעה ברכבת הרים, כמו צפייה בסרט אימה. הסיפור הסתיים. המלך המזויף ברנבאס חוזר להיות בן טוחן, החתול הוא רק חתול. בביתו, הקורא נשאר עני כשהיה, חולם על מהפכה. האצילים והמלך מביטים סביבם והנה הם בארמון, ופרו ומגפיו כבר יצאו.

